

JÉZUS KÉSEI GYERMEKKORA

BÁR Jézusnak jobb lehetőségei lettek volna, ha a tanodát Alexandriában és nem Galileában végzi, de ott nem lehetett volna olyan nagyszerű a környezet ahhoz, hogy a saját életproblémáinak megoldásán a legkevesebb nevelési útmutatás mellett dolgozzon, s ugyanakkor élvezze annak óriási előnyét is, hogy nagy számban találkozzon mindenféle társadalmi rendű, a polgárosodott világ minden sarkából származó férfival és nővel. Ha Alexandriában maradt volna, akkor a képzését a zsidók irányították volna, mégpedig kizárólag a zsidó nevelési elvek szerint. Názáretben olyan nevelést kapott és olyan képzésben részesült, mely elfogadhatóbb módon készítette fel őt a nem-zsidók megértésére, és amely jobb és kiegyensúlyozottabb képet vázolt fel benne a héber istentan keleti vagy babiloni, és nyugati vagy hellén nézeteinek egymáshoz viszonyított érdemeiről.

1. JÉZUS KILENCEDIK ÉVE (KR.U. 3)

¹ Bár azt aligha lehet mondani, hogy Jézus valaha is súlyos beteg lett volna, azért az öccseivel és a kishúgával együtt néhány kisebb gyermekbetegségen átesett ebben az évben.

² A tanodai képzés folytatódott és ő még mindig kegyelt tanítvány volt, havonta egy hét szabadságot kapott, és az idejét továbbra is egyenlő mértékben osztotta meg a szomszédos városokba való utazások, melyeket az apjával tett, a nagybátyjának a Názárettől délre fekvő gazdaságában való vendégeskedés, és a Magadánból indított halászkalandok között.

³ ¶ Az eddigi tanulóidők legkomolyabb problémája a tél vége felé alakult ki, amikor is Jézus szembe mert szállni az előéneklővel ama tanítás kapcsán, hogy minden faragott és más kép és rajz a természetét illetően bálványyszerű lenne. Jézus nagy örömét lelta a tájképek rajzolásában, valamint a különféle tárgyakról való agyagmások készítésében. A zsidó törvény minden ilyesmit szigorúan tiltott, de egészen eddig Jézus le tudta szerelni a szülei ellenkezését olyan mértékig, hogy engedélyezték neki e tevékenységek folytatását.

⁴ De ismét csak bajt okozott a tanodában az, amikor a gyengébb tanulók egyike felfedezte Jézusnak a tanítóról készített szénrajzát a tanterem padlóján. A rajz bizony ott volt, feketén-fehéren, és a szülők közül sokan megtekinthették, mielőtt a bizottságuk felkereste volna Józsefet, hogy követeljék, tegyen végre valamit annak érdekében, hogy a legidősebb fia a törvénnyel szembehelyezke-

dő tevékenységével felhagyjon. És bár nem ez volt az első alkalom, hogy panasszal jöttek Józsefhez és Máriához e sokirányú tehetséggel rendelkező és tetterős gyermek tettei miatt, de ez volt a legkomolyabb minden, Jézus ellen addig felhozott vád közül. Jézus egy nagy kövön ülve a hátsó ajtón kívül hallgatta egy ideig a művészi törekvéseit érő vádakat. Neheztelve hallgatta, ahogy az apja számlájára írják az ő állítólagos helytelen cselekedeteit; így aztán bejött a szobába, és bátran szembeszállt a vádlóival. Az idősek összezavarodtak. Némelyük hajlott arra, hogy tréfásan fogja fel a dolgot, de egy-két ember láthatólag úgy gondolta, hogy a fiú szentségtörő, talán még istenkáromló is. József elképedt, Mária felháborodott, de Jézus ragaszkodott ahhoz, hogy meghallgassák. Elmondta, amit akart, bátran védve a maga álláspontját, és tökéletes önuralommal kijelentette, hogy aláveti magát az apja döntésének e kérdésben is, mint minden más vitás kérdésben is. És a szülői bizottság szó nélkül távozott.

⁵ Mária megpróbálta befolyásolni Józsefet abban, hogy engedélyezze Jézusnak, hogy agyagmásokat készítsen odahaza, feltéve, hogy e vitatott tevékenységeit a tanodában nem folytatja, József azonban kényszerítve érezte magát annak elrendelésére, hogy a második parancsolat rabbinusi értelmezése érvényesüljön. És Jézus többé semmi hasonlót nem rajzolt vagy formázott attól a naptól fogva egészen addig, amíg az apja házában élt. De nem tudták meggyőzni a cselekedetének helytelen voltáról, és hogy adja fel e kedvenc időtöltését, mely az ifjú életének egyik legnagyobb próbatételét jelentette.

⁶ ¶ Június második részében Jézus az apja társaságában először mászott fel a Tábor-hegy csúcsára. Az idő tiszta, a kilátás pedig nagyszerű volt. E kilencéves fiú számára úgy tűnt, mintha India, Afrika és Róma kivételével rálátott volna az egész világra.

⁷ ¶ Jézus második húga, Márta szeptember 13-án csütörtök éjjel született. Márta világrajövele után három héttel József, aki egy időre otthon maradt, hozzáfogott a házuk kibővítéséhez, egy olyan helyiség felépítéséhez, mely műhely és hálószoba is volt egyben. Jézusnak egy kis gyalupadot készített, és a fiúnak először lehettek saját szerszámai. Sok éven át alkalmanként ennél a munkapadnál dolgozott és a járomkészítés szakavatott mesterévé vált.

⁸ ¶ Ez és a következő tél volt sok évtizedes távlatban is a leghidegebb Názáretben. Jézus havat láthatott a hegyekben, és Názáretben is havazott több alkalommal, bár a hó csak rövid ideig maradt meg; de Jézus eddig a télig

még sohasem látott jeget. Az a tény, hogy a vízzel lehet találkozni szilárd, folyékony és gőz formában is — Jézus sokat gondolkodott az edényben forró ételekből felszabaduló gőz jelenségén — arra készítette a fiút, hogy komolyan elgondolkodjon a fizikai világon és annak felépítésén; és e felcseperedő ifjú emberben megtestesült személyiség mindezen idő alatt mégis a kiterjedt világegyetem mindegyik dolgainak tényleges teremtője és szervezője volt.

⁹ A názáreti éghajlati viszonyok nem voltak szélsőségesek. Január volt a leghidegebb hónap, az átlaghőmérséklet ekkor mintegy 10° C volt. Júliusban és augusztusban, a legforróbb hónapokban a hőmérséklet 24° és 32° C között ingadozott. Palesztina éghajlati viszonyai a hegyektől a Jordánig és a Holt-tenger völgyéig a hidegtől a forróig változtak. És így a zsidók bizonyos mértékig fel voltak készülve a világ különféle éghajlataival való életre.

¹⁰ Még a legmelegebb hónapokban is rendszerint hűvös tengeri szél fúj nyugat felől délelőtt 10 órától nagyjából este 10-ig. De néha-néha iszonyú erejű forró szelek söpörtek végig egész Palesztinán a keleti sivatag felől. E forró szellőkések februárban és márciusban jöttek, az esős évszak vége felé. Akkortájt az eső üdítő zápor formájában hullott novembertől ápriliséig, de nem esett állandóan. Palesztinában csak két évszak volt, nyár és tél, a száraz és az esős évszak. Januárban kezdtek nyílni a virágok, és április végére az egész vidék egy hatalmas virágoskert lett.

¹¹ ¶ Jézus ezen év májusában segített először a gabona betakarításában a nagybátyja gazdaságában. Mielőtt elérte volna a tizenhárom éves kort, sikeresen elsajátított valamennyit gyakorlatilag minden olyan munkából, melyet a férfiak és a nők végeztek Názáret környékén, kivéve a fém-művességet, és idősebb korában, az apja halála után néhány hónapot eltöltött egy kovácsműhelyben is.

¹² A munkák csökkentése és az utasforgalom visszaesése idején Jézus sok alkalommal tartott apjával a kikapcsolódást szolgáló vagy üzleti jellegű utakra a közeli Kánába, Éndórba és Nainba. Még gyermekkorában gyakran eljutott Szeferiszba is, mely mintegy öt kilométerre esett Názárettől északnyugati irányban, és amely Kr.e. 4-től nagyjából Kr.u. 25-ig Galilea fővárosa és Heródes Antipász egyik székhelye volt.

¹³ Jézus testi, értelmi, közösségi és szellemi gyarapodása folytatódott. Az utazásai sokat segítettek neki abban, hogy jobban és nemeslelkűbben megérthesse a saját családját, és ekkorra már a szülei is elkezdtek tanulni tőle és ugyanakkor még tanították is. Jézus eredeti gondolkodó és ügyes tanító volt már fiatalon is. Folyamatos ösztönzésben állt az úgynevezett „iratlan törvénnyel”, de mindig arra törekedett, hogy alkalmazkodjon a családja szokásaihoz. Elég jól kijött a vele nagyjából egykorú gyerekekkel,

de gyakorta elbátortalanította őt a lassan működő elméjük. Még mielőtt tízéves lett volna, már egy hét fiúból álló csoport vezetője lett, akik a férfiasággal összefüggő — fizikai, értelmi és vallási — képességek kifejtésének társaságát alkották. E fiúk körében Jézusnak sikerült számos új játékot és a testi felüdülés különféle fejlett módjait bevezetnie.

2. A TIZEDIK ÉV (KR.U. 4)

¹ Július ötödikén, a hónap első szombatján történt, hogy Jézus, miközben az apjával járta a vidéket, először adott hangot azon érzelmeinek és gondolatainak, melyek jelezték, hogy kezd tudatosulni benne az életküldetésének szokatlan jellege. József figyelmesen hallgatta a fia nagy jelentőségű szavait, de csak kevés megjegyzést tett; önként nem adott neki tájékoztatást. A következő napon Jézus hasonlóan, de hosszabban beszélgetett az anyjával. Mária ugyancsak odafigyelt a fiú kijelentéseire, de ő sem volt hajlandó önként bármilyen felvilágosítást adni neki. Csaknem két év telt el, mire Jézus újból szóba hozta a szüleinek a személyisége természetével és a földi küldetése jellegével kapcsolatos, ezen egyre erősödő felismerését.

² ¶ A zsinagóga felsőbb tanintézetét augusztusban kezdte el. A tanhelyen állandóan bajba került a kérdéseivel, melyek feltevéséitől pedig nem tágított. Egész Názáretben egyre jobban felkavarta a kedélyeket. A szülei kényszeredetten tiltották neki e nyugtalanító kérdések feltevését, és vezetőtanárának is komoly fejtörést okozott a fiú kíváncsisága, éleslátása és tudásvágya.

³ Jézus játszótársai semmilyen természetfelettit nem láttak a viselkedésében; a legtöbb szempontból teljesen olyan volt, mint ők. A tanulmányai iránti érdeklődése valamivel meghaladta az átlagét, de nem volt egészen szokatlan. A tanodában több kérdést tett fel, mint a többiek az osztályában.

⁴ ¶ Talán a legszokatlanabb és a legszembetűnőbb vonása az volt, hogy nem akart harcolni a jogaiért. Lévéen, hogy a korához képest jól fejlett fiú volt, a játszótársai különösnek találták, hogy nem hajlandó megvédeni magát még az igazságtalansággal szemben sem vagy amikor személyes támadásnak volt kitéve. Bár így állt a helyzet, mégsem esett különösebb bántódása e jellemvonása miatt, mert a barátja volt Jákob, az egy évvel idősebb szomszéd fiú. Jákob a kőművesnek, József egyik üzlettársának a fia volt. Jákob, lévén nagy csodálója Jézusnak, gondoskodott arról, hogy senki se élhessen vissza azzal, hogy Jézus kerülje a testi küzdelmet. Néhány alkalommal idősebb és faragatlan fiúk támadtak Jézusra, számítva az ismert engedelmes ségére, de mindig gyorsan és biztosan elnyerték a büntet-

tésüket Jézus önjelölt bajnokának és a mindig résen lévő védelmezőjének kezétől, Jákobtól, a kőműves fiától.

⁵ Jézus azoknak a názáreti fiúknak az általánosan is elfogadott vezetője volt, akik a koruk és nemzedékük felsőbbrendű eszményképeiért álltak ki. A pajtásai valóban szerették őt, és nem csak azért, mert rendes volt velük, hanem azért is, mert olyan ritka és megérett rokonszenvet mutatott, mely szeretetre utalt és amely tapintatos könyörülettel volt határos.

⁶ Ebben az évben kezdett szembetűnő érdeklődést mutatni az idősebb emberek társasága iránt. Örömmel beszélgetett műveltségi, oktatási, társadalmi, gazdasági, politikai és vallási kérdésekről az idősebb elmékkal, és az érveléseinek mélysége és a figyelmének alapos volta olyan nyira elbűvölte a felnőtt társait, hogy mindig nagyon szívesen látogatták meg. Amíg nem lett felelős az otthoniak eltartásáért, a szülei folyamatosan arra törekedtek, hogy a maga korabeliek társaságába tereljék, vagy az ő életkorához közeliéhez, mintsem, hogy az olyan idősebb és tájékozottabb egyénekéhez, akikhez ő úgy vonzódott.

⁷ Később az év során kéthónapos halászati tapasztalatot szerzett a nagybátyjánál a Galileai-tavon, és e téren igen sikeres volt. Még a felnőtté válása előtt kiváló halász vált belőle.

⁸ A testi fejlődése folytatódott; a tanodában kiemelt és kiváltságos tanítvány volt; nagyon jól boldogult otthon is az öccseivel és a húgaival, mert meg volt az az előnye, hogy három és fél évvel idősebb volt a legidősebb testvérénél is. Názáretben az emberek megbecsülték őt, kivéve néhány lassúbb észjárású gyermek szüleit, akik gyakran úgy beszéltek Jézusról, mint aki pökhendi, akiből hiányzik a kellő alázat és az ifjú szerénység. Jézus egyre inkább törekedett arra, hogy a pajtásai játékait komolyabb és meggondoltabb irányba terelje. Született tanító volt és egyszerűen nem tudott nem így cselekedni, még akkor sem, amikor pedig úgy volt, hogy csak játszanak.

⁹ József már korán elkezdte megtanítani Jézust a különböző megélhetési módokra, elmagyarázva neki a mezőgazdaság előnyeit az iparral és a kereskedelemmel szemben. Galilea szebb és virágzóbb tartomány volt Júdeánál, és itt az élet nagyjából csak a negyedébe került, mint Jeruzsálemben és Júdeában. A tartomány mezőgazdaságból élő falvakból és virágzó ipari városokból állt, és több mint kétszáz, ötezer főnél népesebb városa és harminc, tizenöt-ezer főnél népesebb városa volt.

¹⁰ Amikor az első útján volt az apjával, hogy megismerje a Galileai-tavi halászipart, Jézus majdnem végleg úgy döntött, hogy halász lesz; de amikor később közelebről is megismerkedett az apja mesterségével, akkor már ács

akart lenni, míg ennél is később, az őt érő összetett hatások arra ösztönözték, hogy végül amelletts döntson, hogy egy új rend vallási tanítója legyen.

3. A TIZENEGYEDIK ÉV (KR.U. 5)

¹ Ebben az évben a fiú további utazásokat tett az apjával, de gyakran látogatott el a nagybátyja gazdaságába és alkalmanként elment Magadánba is, hogy a nagybátyjával halásszon, akinek háza a város közelében volt.

² József és Mária gyakran próbált valamiféle különleges részrehajlást mutatni Jézus iránt vagy más módon is tudatni azt, hogy ő az ígéret gyermeke, a végzet fia. De mindkét szülője rendkívül bölcs és éles eszű volt minden ilyen dologban. Azon kevés alkalommal, amikor bármilyen mértékben is kedveztek neki, még ha csak a legkisebb mértékben is, a fiú gyorsan visszautasított minden ilyen külön elbírálást.

³ Jézus sok időt töltött az utasellátó-műhelyben, és ahogy a világ minden részéről érkezett utazókkal beszélgetett, az életkorához képest meglepően nagy tájékozottságra tett szert a nemzetközi ügyek terén. Ez volt az utolsó év, hogy Jézus sok szabadidőt kapott, hogy élvezze a szabad játékot és a gyermekkor örömeit. Ettől kezdve gyorsan szaporodtak a nehézségek és a felelőségek az ifjú életében.

⁴ ¶ Kr.u. 5. június 24-én szerda este megszületett Júdas. E hetedik gyermek születésénél komoly nehézségek léptek fel. Mária néhány hétig olyan beteg volt, hogy Józsefnek otthon kellett maradnia. Jézusnak nagyon sok dolga akadt az apja által adott megbízások teljesítése terén és az anyja komoly betegsége miatti számos feladattól eredően. E fiú többé már nem vehette fel a korábbi éveinek gyermeki hozzáállását. Az anyja betegségének idejétől fogva — épp mielőtt betöltötte volna a tizenegy éves kort — rákényszerült arra, hogy vállalja az elsőszülött fiú helyzetével járó felelőségeket, és hogy mindezt egy vagy két teljes évvel azelőtt vállalja, mint ahogy annak rendes esetben történnie kellett volna.

⁵ Az előéneklő minden héten egy estét Jézussal töltött, segítve őt a héber írások elsajátításában. Az előéneklő komolyan figyelemmel kísérte az ígéretes tanítvány előrehaladását; ezért volt hajlandó segíteni neki számos módon is. E zsidó tanító nagy hatást gyakorolt ezen erősödő elmére, de sohasem volt képes megérteni, hogy Jézus miért oly közömbös minden olyan javaslatával szemben, melyek a Jeruzsálemben való utazást vázolták előtte, hogy abban a városban folytatódjon a képzése a tanult rabbik irányítása mellett.

⁶ Május közepe táján a fiú elkíserte apját egy üzleti útra Szkítavárosba, a Tízváros legfontosabb görög településére, Bet-seán egykori héber városába. Az út alatt József sok régi történetet mesélt Saul királyról, a filiszteusról, valamint Izráel viharos történelmének későbbi eseményeiről. Jézust nagyon lebilincselte ezen úgynevezett pogány város tiszta megjelenése és rendezett volta. Elámult a szabadtéri színházon és megcsodálta a „pogány” istenek tiszteletének szentelt szép márványtemplomokat. Józsefet nagyon zavarba ejtette a fiú lelkesedése és úgy próbálta meg semlegesíteni e kedvező benyomásokat, hogy a jeruzsálemi zsidó templom szépségét és nagyszerűségét magasztalta. Jézus gyakran tekintett kíváncsi szemmel e nagyszerű görög városra a názáreti hegyekből és sokszor érdeklődött az ottani hatalmas középületekről és gazdagon díszített építményekről, de az apja mindig igyekezett kitérni a válaszadás elől. És most ott közvetlenül szembeültek e nem-zsidó város szépségeivel, és József most nem tudta ügyesen megkerülni a kérdésekre adandó válaszokat.

⁷ Éppen úgy alakult, hogy ekkoriban tartották a Tízvároshoz tartozó görög települések között a fizikai bátorság bizonyításának éves versenyeit és nyilvános bemutatóit a szkítavárosi amfiteátrumban, és Jézus ragaszkodott ahhoz, hogy az apja elvigye őt a játékokat megnézni, és úgy erősködött, hogy József nem tudta megtagadni tőle. A fiút izgalomba hozták a játékok és igencsak magával ragadta őt a testi fejlettségbeli és erőbeli képességek megmutatása iránti lelkesedés. Józsefet elmondhatatlanul megrázta a fia lelkesültségének látványa, mert ő e mutatványokat „pogány” kérkedésnek tekintette. A játékok befejezésekor érte Józsefet az élete legnagyobb meglepetése, amikor Jézus helyeslését és azon javaslatát meghallotta, hogy milyen jó is volna, ha a názáreti ifjak javára is válhatnának az egészséges szabadtéri testgyakorlások. József komolyan és hosszan elbeszélgetett Jézussal az ilyen szokások rossz természetéről, de tudta jól, hogy nem győzte meg a fiút.

⁸ Az egyetlen alkalom, amikor Jézus mérgelődni láthatta az apját vele, azon az éjszakán volt, amikor a fogadóbeli szobájukban a beszélgetés során a fiú olyannyira megfeledkezett a zsidó gondolkodási irányzatról, hogy azt javasolta, hazatérve fogjanak amfiteátrum építésébe Názáretben. József meghallván, hogy az elsőszülött fia ilyen nemzsidó-szerű érzelmeknek ad hangot, megfeledkezett a megszokott nyugodt modorról és megragadva Jézust a vállánál, dühösen azt kiáltotta, hogy „Fiam, soha többé meg ne halljak tőled ilyen rossz gondolatot, soha, míg csak élsz!” Jézust megdöbbenette az apja érzelmi megnyilvánulása; az apja korábban még sohasem érezte vele ilyen személyes módon a felháborodásának élét, és Jézus most

leírhatatlanul megdöbben és megrendült. Csak annyit válaszolt, hogy „Jól van, apám, úgy lesz.” És a fiú soha többé, még a legcsekélyebb mértékben sem utalt a játékokra vagy a görögök egyéb atlétikai tevékenységeire, míg csak az apja élt.

⁹ Később Jézus megismerte a jeruzsálemi görög amfiteátrumot és megtudta, hogy milyen gyűlöletes dolog is az a zsidók nézőpontjából. Mindazonáltal az élete során megpróbálta beemelni a személyes tervei közé az egészséges testmozgás eszméjét, és amennyire azt a zsidó szokások engedték, felvenni azt a tizenkét apostolának megszokott tevékenységeire kialakított későbbi programba is.

¹⁰ E tizenegyedik év végén Jézus életerős, fejlett, mérsékelt kedélyes és meglehetősen könnyű szívű ifjú volt, de ettől az évtől fogva egyre többször adta át magát az ellazult elmélyedés és a komoly elmélkedés sajátos időszakainak. Nagyon sokat gondolkodott azon, hogy miként tegyen eleget a családjával szembeni kötelezettségeinek és ugyanakkor miként válaszoljon a világ számára teljesítendő küldetése hívó szavára; már korábban nyilvánvalóvá vált előtte, hogy az ő segédkezése nem a zsidó nép helyzetének javítására fog korlátozódni.

4. A TIZENKETTEDIK ÉV (KR.U. 6)

¹ Ez eseménydús év volt Jézus életében. Továbbra is jól haladt a tanhelyen és kitartó volt a természettudományi tanulmányaiban, de közben egyre jobban összpontosított azon módszerek tanulmányozására, melyekkel az emberek a megélhetésüket biztosítják. Rendszeresen elkezdett dolgozni az otthoni ácsműhelyben és engedélyt kapott, hogy maga rendelkezzen a keresete felett, mely saját kereset engedélyezése igencsak szokatlan dolog volt a zsidó családokban. Ebben az évben tanulta meg azt is, hogy az ilyen dolgokat családi titokként kell őrizni. Egyre jobban tudatosult benne az, hogy miként is okoz bajt a faluban, és ennél fogva egyre körültekintőbben tartott titokban mindent, ami csak okot adhatott arra, hogy a társaihoz képest másnak tartásuk.

² Az év során Jézus sokszor élt meg bizonytalanságot, sőt talán tényleges kétséget is a küldetése természetét illetően. A természetes úton fejlődő emberi elméje még nem teljesen fogta fel a kettős természetének valóságát. Az a tény, hogy a fiúnak egyetlen személyisége volt, megnehezítette a tudata számára ama tényezők kettős eredetének felismerését, melyek az ugyanezen személyiséghez kapcsolódó természetet alkották.

³ Ettől kezdve egyre jobban ki tudott jönni az öccseivel és a húgaival. Egyre tapintatosabb lett, mindig jószívű és előzékeny volt az ő jólétüket és boldogságukat illetően,

és jó kapcsolatokat tartott fenn velük a nyilvános segédkezésének megkezdéséig. Hogy még pontosabban fejezzük ki magunkat: Jézus nagyon jól kijött Jakabbal, Mirjámmal és a két fiatalabb (még meg nem született) gyermekkel, Ámósszal és Ruth-tal. Elég jól kijött Mártával. Ami gondja otthon akadt, az nagymértékben Józseffel és Júdással volt összefüggésben, különösen ez utóbbival.

⁴ ¶ József és Mária számára próbára tevő tapasztalás volt vállalni az istenség és az emberiség ilyen, példátlan keverékének a felnevelését, és nagy tisztelet illeti őket azért, hogy olyan hűen és sikeresen tettek eleget a szülői kötelességeiknek. Jézus szülei egyre inkább felismerték, hogy valami emberfeletti lakozik e legidősebb fiukban, de még csak halványan sem álmodtak arról soha, hogy az ígéret e fia valójában és igazából a dolgok és lények e helyi világegyetemének tényleges teremtője. József és Mária úgy élt és halt, hogy sohasem tudták meg, hogy Jézus fiuk valóban a halandói húsvér testben megtestesült Világegyetemi Teremtő.

⁵ Ebben az évben Jézus minden korábbinál több figyelmet szentelt a zenének, és folytatta a tanítást az öccsei és húgai otthoni tanodájában. Nagyjából ekkoriban történt, hogy a fiú képessé vált élesen elhatárolni Józsefnek és Máriának az ő küldetése természetét illető szemléletét. Jézus sokat gondolkodott a szülei eltérő véleményén, gyakran hallgatta a vitáikat, amikor ők úgy hitték, hogy már alszik. Egyre inkább hajlott az apja nézőpontjának elfogadására, így biztos volt, hogy az anyjának fájdalmat fog okozni az a felismerés, hogy a fia egyre inkább elutasítja az ő tanácsait az életpályájával kapcsolatos dolgokban. És az évek múlásával ez a nézetkülönbség csak nőtt. Mária egyre kevésbé értette a jézusi küldetés jelentőségét, és e jó anyának egyre nagyobb fájdalmat okozott, hogy a legkedvesebb fia nem váltja be az ő dédelgetett álmait.

⁶ József egyre jobban hitt a jézusi küldetés szellemi természetében. És más és ennél fontosabb okok miatt is szerencsétlen dolog, hogy nem élhette meg, hogy lássa a Jézus földi alászállásáról alkotott képe beteljesedését.

⁷ ¶ Az utolsó tanévben, amikor tizenkét éves volt, Jézus kifogásolta apjánál ama zsidó szokást, hogy megérintik az ajtófélfára szegezett íróhártya-darabot minden egyes alkalommal, amikor a házba bemennek vagy onnan kijönnek és azután megcsókolják azt az ujjukat, mely az íróhártyát érintette. E szertartás részeként szokás volt azt mondani, hogy „Az Úr tartsa meg a ki- és belépésünket, mostantól fogva, és mindörökké!” József és Mária többször is kioktatta Jézust arról, hogy miért ne készítsen faragott vagy rajzolt képeket, elmagyarázva neki, hogy az ilyen alkotások bálványozási célokat szolgálhatnak. Bár Jézus nem értette teljesen a faragott és más képekre vonatkozó tiltásai-

kat, de mivel a következetesség terén igen fejlett képességgel rendelkezett, az apja esetében rámutatott az ajtófélfára szegezett íróhártya szokásszerű megérintésének lényegében bálványozási természetére. És József eltávolította az íróhártyát azt követően, hogy Jézus szóvá tette ezt.

⁸ Az idő múlásával Jézus sokat tett a vallási formákhoz kötődő gyakorlatuk megváltoztatása érdekében, mint amilyenek a családi imáik és egyéb szokásaik voltak. És Názáretben sok ilyesmit véghez lehetett vinni, mert a város zsinagógája egy szabadelvű rabbi tanoda befolyása alatt állt, melyet a neves názáreti tanító, Jóse működése fémjelzett.

⁹ Ez év és a következő két év során Jézus erős elmébéli gyötrelmet élt meg azért, mert állandóan arra törekedett, hogy a vallási szokásokról és társas érintkezési formákról alkotott személyes nézőpontjait hozzáigazítsa a szülei megmerevedett felfogásaihoz. Igen felkavarta őt az a feszültség, amely abból eredt, hogy hű akart maradni a meggyőződéséhez és közben lelkiismeretesen meg akart felelni a szülei iránti engedelmség követelményének is; a benne lejátszódó legnagyobb összeütközést két, az ifjúi elméjét a leginkább foglalkoztató parancsolat szembenállása okozta. Az egyik az volt, hogy „Légy hű az igazsággal és a pártatlansággal kapcsolatos legfelsőbb meggyőződésed parancsaihoz!” A másik pedig: „Tiszteld atyádat és anyádat, mert ők adtak neked életet és ők tápláltak téged!” Azonban sohasem bújt ki annak felelőssége alól, hogy naponta kellőképpen összehangolja e két területet, vagyis az ember személyes meggyőződéséhez való hűséget és a családja iránti kötelességet, és a személyes meggyőződés és a családi kötelezettségek egyre inkább egybeillő keverékéből a közösségvállalásnak egy, a hűségen, az egyenességen, a türelmen és a szereteten alapuló mesteri felfogását alakította ki eredményesen.

5. A TIZENHARMADIK ÉV (KR.U. 7)

¹ A názáreti fiú ebben az évben indult el a gyermekkorból a fiatal férfikor kezdete felé; a hangja elkezdett megváltozni, és egyéb elmébéli és testi jegyek adták tudtul a lassan beköszöntő férfiállapotot.

² Kr.u. 7. január 9-én vasárnap éjjel született meg öccse, Ámósz. Júdás még kétéves sem volt, és a kishúga, Ruth még meg sem született; így látható, hogy Jézusnak egy kisgyermekből álló meglehetősen népes családra kellett ügyelnie, amikor apja egy balesetben a következő évben meghalt.

³ ¶ Nagyjából február közepén járhatott az idő, amikor Jézus emberileg megbizonyosodott arról, hogy a rendeltetése az, hogy a földön küldetést teljesítsen az ember megvilágosítására és az Isten kinyilatkoztatására. Nagy horde-

rejű tervekkel társult komoly döntések voltak kialakulóban ezen ifjú elméjében, aki a külső megjelenését tekintve az átlagos názareti ifjakra hasonlított. Az egész nebadonbeli értelmes élet elbűvölten és elképedve szemlélte mindazt, ami kialakulóban volt az ács most már kamaszkorú fiának gondolataiban és tetteiben.

⁴ ¶ A hét első napján, Kr.u. 7. március 20-án Jézus befejezte a tanulmányait a názareti zsinagógához tartozó helyi tanodában. Ez nagy nap volt bármely feltörekvő zsidó család életében, ez volt a nap, amikor az elsőszülött fiút „a parancsolat fiának”, Izrael Úristene díjon megváltott elsőszülött fiának, „a Fenséges gyermekének” és az Úr földi szolgájának nyilvánították.

⁵ Az előző hét péntekén József átjött Szeferiszból, ahol is ő vezette egy új középület munkálatait, azért, hogy e jeles alkalmon jelen legyen. Jézus tanára erősen hitt abban, hogy az ő felkészült és szorgalmas tanítványa valamilyen kiemelkedő pályát fog befutni, valamilyen fontos küldetésre rendeltetett. A felnőttek Jézusnak a hagyományok útját nem követő hajlamaiból eredő mindenféle problémájuktól függetlenül nagyon büszkék voltak a fiúra és már szövögették is azon terveiket, hogy Jézus miként mehetne Jeruzsálembe, hogy a híres héber főtanodákban folytassa a tanulmányait.

⁶ Ahogy Jézus meghallotta az időről időre előhozott terveket, egyre biztosabb lett abban, hogy sohasem fog Jeruzsálembe menni a rabbikhoz. De még álmában sem igen láthatta azt a nagy szerencsétlenséget, mely oly hamar elérte, s amely biztosan a végét jelentette minden ilyen tervének, mert arra kényszerítette, hogy egy nagy család támogatásáért és irányításáért vállaljon felelősséget, mely család rövidesen öt fiútestvérből és három lánytestvérből, valamint az anyjából és saját magából fog állni. Jézus több és hosszabb tapasztalatot szerzett e család fenntartásában, mint amennyi Józsefnek, az apjának jutott; és elérte azt a színvonalat, melyet később magának megállapított: hogy bölcs, türelmes, megértő és eredményes tanítója és bátyja legyen e családnak — a családjának — melyet olyan hirtelenül sújtotta le a fájdalom és amely oly váratlanul fogyatkozott meg.

6. A JERUZSÁLEMI UTAZÁS

¹ Jézus, elérvén a fiatal férfikor küszöbét és hivatalosan is elvégezvén a zsinagógai tanodákat, készen állt arra, hogy a szüleivel Jeruzsálembe menjen és részt vegyen velük az első páska-ünnepén. A páska-ünnep ebben az évben, Kr.u. 7-ben, április 9-én szombatra esett. Egy nagyobb társaság (103 fő) készült útra kelni Názáretből Jeruzsálembe április 4-én hétfőn kora reggel. Délnek, Szamaria felé haladtak, de Jezréelt elérve keletnek fordultak,

megkerülték a Gilboa-hegyet és a Jordán völgyében haladtak tovább azért, hogy ne kelljen átmenniük Szamarián. József és családja szeretett volna Szamarián átutazni, útba ejteni Jákob kútját és Bételt, de mivel a zsidók nem szerttek kapcsolatba kerülni a szamaritánusokkal, úgy döntöttek, hogy a szomszédaikkal tartanak a Jordán völgyén át.

² A rettegett Archelauszt már megfosztották a királyszékétől, és kevés félnivalójuk volt amiatt, hogy Jézust elviszik Jeruzsálembe. Tizenkét év telt el azóta, hogy első Heródes megpróbálta elpusztítani a betlehemi kisdedet, és senki sem gyanított összefüggést azon ügy és ezen ismeretlen názareti fiú között.

³ Még mielőtt elérték volna a jezréeli útelágazást, és ahogy azután továbbmentek, bal felől rövidesen elhaladtak Shunem ősi faluja mellett, és Jézus megint meghallgathatta egész Izrael legszebb hajadonának történetét, aki egykor itt élt, és hallhatott Elizeusnak az itt végzett csodálatos munkájáról. Ahogy Jezréelen áthaladtak, Jézus szülei elmesélték Akháb és Jézabel cselekedeteit és Jéhu hőstetteit. A Gilboa-hegy megkerülése alatt sokat beszélgettek Saulról, aki e hegy lejtőin vesztette életét, Dávid királyról, és az eme történelmi helyszínhez kapcsolódó dolgokról.

⁴ Ahogy a gilboai hegylábát megkerülték, a zarándokok jobb felől láthatták Szkítaváros görög települését. Megbámulták a márványépületeket távolról, de nem mentek közel a nem-zsidó városhoz, nehogy annyira beszennyezzék magukat, hogy ne tudjanak részt venni a páska-ünnep közelgő ünnepélyes és szent szertartásain Jeruzsálemben. Mária nem tudta megérteni, hogy József és Jézus miért nem akar beszélni Szkítavárosról. Ő nem tudott az előző évi vitájukról, mert erről sohasem számoltak be neki.

⁵ Az út itt egyenesen a délszaki éghajlati viszonyokkal rendelkező Jordán-völgybe vezetett, és hamarosan Jézus ámuló szeme elé tárult a Holt-tenger felé igyekvő, kanyargó és végig kígyózó Jordán a maga csillámló és fodrozódó vizeivel. E forró égövi éghajlatú völgyben dél felé haladtukban a felsőruhákat levetették s élvezték a gazdagon termő gabonamezők és a rózsaszín virágzattól roskadozó szép oleanderek látványát, a történelmi völgyre fenségesen letekintő, a messze északon emelkedő hófödte Hermon-hegy tömegével a háttérben. Kevéssel több mint háromórányi útra a szemközt elhelyezkedő Szkítavárostól egy felbugyogó forrásra akadtak, és a csillagoktól megvilágított ég alatt itt vertek táborát éjszakára.

⁶ ¶ A második napi útjukon ott haladtak el, ahol a Jabok kelet felől beleömlik a Jordánba, és amint kelet felé,

a völgyben felfelé végignéztek, elbeszéltek Gedeon napjának történetét, amikor a midiániak beözönlöttek e területre, hogy meghódítsák a vidéket. A második napi utazás végén a Jordán-völgyre néző legmagasabb hegy, a Sartaba-hegy lábánál táboroztak le, melynek csúcsát egy alexandriai erőd foglalta el, ahová Heródes záratta az egyik feleségét és ahol két megfojtott fiát eltemettette.

⁷ A harmadik napon két olyan falu mellett haladtak el, melyeket nem sokkal korábban épített Heródes és megfigyelték azok kiváló építészeti jegyeit és csodálatos pálmakertjeit. Az este leszálltával elérték Jerikót, ahol másnapig maradtak. Azon az estén József, Mária és Jézus két és fél kilométernyire elsétált az ősi Jerikó helyszínéhez, ahol a zsidó hagyomány szerint Jósua, akiről Jézus a nevét kapta, végrehajtotta a híres hőstetteit.

⁸ Az útjuk negyedik és egyben utolsó napján a zarándokok hömpölygő menetével találkoztak az úton. Ekkor kapaszkodtak fel a Jeruzsálem felé vezető hegyi úton. Ahogy a hegytető felé közeledtek, dél felé megpillanthaták a Jordánon és a hegyeken túl a Holt-tenger állóvizét. Nagyjából félúton Jeruzsálem felé látta meg Jézus először az Olajfák hegyét (azt a vidéket, mely a későbbi életének oly fontos részévé lett), és József felhívta a figyelmét arra, hogy a Szent Város már itt van a hegygerincen túl, és a fiú szíve egyre gyorsabban vert abban az örömteli várakozásban, hogy hamarosan megpillanthatja az ő mennyei Atyjának városát és házát.

⁹ Az Olajfák hegyének keleti lejtőin egy kis falu, Betánia határában pihentek meg. A vendégszerető falusiak nagy számban jöttek ki a zarándokok elé, és úgy alakult, hogy József és családja egy bizonyos Simon háza mellett állt meg, akinek három, nagyjából Jézussal egyidős gyermeke volt — Mária, Márta és Lázár. Behívták egy kis uzsonnára a názáreti családot, és egy életre szóló barátság szövődött a két család között. Jézus a mozgalmas élete során később számos alkalommal tért be ebbe az otthonba.

¹⁰ Innen siettek tovább, és hamarosan már ott álltak az Olajfák hegyének oldalában, és Jézus (az emlékezete szerint) most először látta meg a Szent Várost, a kérkedő gazdagságú palotákat, valamint az Atyja megihlető templomát. Az élete során Jézus sohasem élt át olyan tisztán emberi felindulást, mint amilyen ekkor oly erősen a hatalmába kerítette, ahogy ott állt az Olajfák hegyén ezen az áprilisi délutánon, s nem tudott betelni a Jeruzsálemről elé táruló első látvánnyal. És évekkel később, ugyanezen a helyen állt és nézett végig a városon, mely éppen egy újabb látnokot készült elutasítani, a mennyei tanítói közül a legutolsót és a legnagyobbikat.

¹¹ De sietve folytatták útjukat Jeruzsálem felé. Ekkor csütörtök délután volt már. A várost elérve elhaladtak a

templom mellett, és Jézus addig még sosem látott ekkora embertömeget. Mélyen elgondolkodott azon, hogy e zsidók miként gyűltek össze itt az ismert világ legtávolabbi részeiből is.

¹² Rövidesen elérték azt a helyet, ahol a páska-ünnep hetére a szállásukat foglalták, Mária egyik tehetős rokonának nagy házában, akinek Zakariástól valamennyire tudomása volt mind János, mind Jézus korábbi történetéről. A következő napon, a felkészülés napján készülődtek a páska-ünnep szombatjának méltó megünneplésére.

¹³ Bár egész Jeruzsálem a páska-ünnepi készülődés lázában égett, József tudott időt szakítani arra, hogy e fiút körbevigye a városban és ellátogassanak abba a főtanodába, melyen a tervek szerint Jézus befejezhetné a még hátralévő két tanulóévét, amint eléri az előírt tizenöt éves kort. József komolyan gondolkodóba esett, amikor észrevette, hogy Jézus mily kevés érdeklődést mutat mindeme gondosan kidolgozott tervek iránt.

¹⁴ Jézust mélyen megérintette a templom és az ahhoz tartozó szertartások és más tevékenységek sokasága. Négyéves kora óta most először merült bele úgy a saját gondolataiba, hogy elfeledkezett a sok kérdése feltevéséről. Azért természetesen feltett apjának néhány kínos kérdést (melyeket már korábbi alkalmakkor is feltett), miszerint miért van az, hogy a mennyei Atya oly sok ártatlan és védtelen állat leölését kívánja. És az apja jól tudta a fiú arc kifejezéséből, hogy a válaszai és a magyarázattal való kísérletezései nem elégitették ki a mélyen szántó gondolatokhoz szokott és jól érvelő fiút.

¹⁵ ¶ A páska-ünnep szombatját megelőző napon a szellemi megvilágosodás hullámai söpörtek végig Jézus halandói elméjén és emberi szívét szeretetteljes szájalom töltötte meg a szellemileg vak és erkölcsileg tudatlan tömegek iránt, akik az ősi páska-ünnepi megemlékezésre gyülekeztek. Ez volt ama legkülönlegesebb napok egyike, melyet az Isten Fia a húsvér testben töltött; és az éjszaka folyamán, a földi létpályáján most először megjelent előtte egy kijelölt hírvívő a Szalvingtonról, Immanuel megbízása alapján, aki azt mondta, hogy: „Az idő elérkezett. Itt az ideje annak, hogy hozzáfogj az Atyád ügyének intézéséhez.”

¹⁶ És így, még azelőtt, hogy a názáreti család iránti felelősség súlya az ő vállára nehezedett volna, eljött a mennyei hírvívő, hogy emlékeztesse e nem egészen tizenhárom éves fiút, hogy elérkezett az idő, hogy magára vegye egy egész világegyetem felelősségét. Ez volt az első mozzanata azon események hosszú sorának, melyek végül a Fiú urantiái alászállásának kiteljesedésében és abban tetőztek, hogy „egy világegyetem kormányzásának gondja nehezedett az ő emberi-isteni vállára”.

¹⁷ Az idő múlásával a megtestesülés rejtélye mindannyiunk számára egyre megfejthetlenebbé vált. Nemigen tudtuk megérteni, hogy e názáreti fiú az egész Nebadon teremtője. És ma sem értjük, hogy ugyanezen Teremtő Fiú szelleme és a paradicsomi Atya szelleme miként társul az emberek lelkével. Az idő múlásával megláthattuk, hogy ez az emberi elme egyre jobban felismeri, hogy míg az életét húsvér testben éli, szellemében az ő vállán nyug-

szik egy világegyetem felelőssége.

¹⁸ ¶ Így ért véget a názáreti fiú létpályája, és itt kezdődik a serdülő fiúról — az egyre jobban öntudatra ébredő isteni emberről — szóló beszámoló, aki most már úgy kezdi szemlélni a világi létpályáját, mint aki arra törekszik, hogy egységbe rendezze a kibontakozó életcélját a szülei kívánságaival és a családja és a kora társadalma iránti kötelességeivel.